

POORTAOL

GRATIS VESTINGKRANT VOOR EN DOOR BEWONERS VAN DE VESTING WOUDRICHEM
REDACTIE: DAALDERSTRAAT 4 ✦ 4285 AV WOUDRICHEM ✦ info@woudrichemvesting.nl ✦ JAARGANG 18 ✦ 08 JUNI ✦ 2020

DEZE WEEK MOET IEDEREEN DIE MET HET OV REIST EEN MONDKAPJE OP. GOUDEN TIJDEN VOOR DE VERKOOP DUS.

DE WERELDWINKEL IS WEER OPEN. IN DE ETALAGE AANDACHT VOOR ZWERVERS EN SOEP: ZWERFAFVAL EN PLASTICSOEP OM PRECIJS TE ZIJN.

'NONNETJES' IS DE KOOSNAAM VOOR HUISZWALUWEN DIE DE VESTING AL EEUWEN AANDOEN. HET GAAT SLECHT MET ZE.

ER ZWERFT EEN VAAS DOOR DE VESTING DIE ZOMAAR ONVERWACHTS OOK BIJ U VOOR DE DEUR KAN STAAN. WANT ER WORDT AAN U GEDACHT!

"BAX MET EEN X IS NIKS", ZEGGEN ZE IN WOERKUM. TEN ONRECHTE WANT WIJ ZIJN BLIJ MET TEUNIE EN HAAR ENTHOUSIASME & POËZIE.

WEL EN GEEN MONDKAPJE OP DE RIVIER

Dragen de passagiers op de veerpont naar Gorinchem een mondkapje, op het voetveer volstaat afstand houden. Allebei de veren zijn weer volop in bedrijf.

De nieuwe veerman van het voetveer Marc de Bruijn is dolblij. Kan hij eindelijk van wal steken. "Beste mensen, het is een korte overtocht. Ik heb een praatje van 59 seconden dus u verveelt zich geen minuut." Op Tweede Pinksterdag kon hij eindelijk uitvaren naar Loevestein. Na twee maanden sluiting is het kasteel weer open. Bezoekers moeten online een aankomsttijd reserveren en dan mogen ze zolang blijven als ze willen. Op zijn eerste vaardag heeft De Bruijn 350 mensen overgezet, vorig jaar waren het er op Tweede Pinksterdag duizend. Niet iedereen weet dat het voetveer weer vaart en mensen zijn nog voorzichtig met uitjes. Zes stickers op de banken van boot Hugo geven de plekken aan waar mensen mogen gaan zitten. Koppels mogen aanschuiven, waardoor de boot plaats biedt aan maximaal twaalf passagiers.

team telt slechts vijf mensen terwijl ze zeven dagen in de week nodig zijn. Vanwege het coronavirus bedienen zij op het bijbehorende terras, mensen niet meer aan tafel maar roepen ze consumpties af. "Twee koffie, een appeltaart en een tosti!"

Het is anders, weet Henriëtte de Deugd die het werk al tien jaar doet. "Je bent minder gastvrouw maar je hebt altijd nog wel een praatje. Niemand vindt het erg om te wachten op het mooiste plekje van Nederland. Alle mensen zijn relaxed, ze zijn uit en genieten." Henriëtte neemt altijd een boek mee maar leest er zelden in. "De dag vliegt voorbij, zeker in het weekend als het druk is en er maar één vrijwilliger is. We kunnen wel extra mensen gebruiken." Stichting Boven 't Gat heeft inmiddels een vrijwillige schipper op het oog zodat de veerman ook eens vrij kan hebben.

Contact:

info@woudrichemvesting.nl
Bel of App: 06-53 20 60 99

Kaartjes kopen doen mensen niet meer bij de veerman op de boot maar bij één van de vrijwilligers in het boothuis, waar je tegen 1,50 euro ook een mondkapje kunt kopen. Dat is niet verplicht omdat het voetveer niet onder het openbaar vervoer valt en de pont naar Gorinchem wel. Riveer moet zich aan de landelijke regels houden, ook als er maar vijf mensen aan dek zijn. Wie daar geen mondkapje draagt, wordt geweigerd of gewezen op de automaat die behalve snoep ook

mondkapjes uitstuift, voor vier euro per stuk. Bedrijfsleider Johan Hania vindt ze zelf nogal prijzig, "maar wij gaan niet over de automaat." Op Tweede Pinksterdag waren de mondkapjes (25 stuks) in twee uur tijd uitverkocht en moest de automaat worden aangevuld. Het loont om op de Bol originele mondkapjes te verkopen, zo lijkt het, want langzaam maar zeker trekt het aantal passagiers weer aan. Normaal bestaat dat uit één derde scholieren, één

derde forensen en één derde toeristen. Afgelopen maanden heeft Riveer tot 90 procent minder passagiers vervoerd. Nu de scholen weer open zijn, is het wat drukker maar nog niet wat de veerdienst gewend is. Voorheen mochten er 400 passagiers op de pont, vanwege de coronamaatregelen maximaal 160. Dat aantal is nog niet voorgekomen. Hania heeft zijn hoop gericht op toeristen.

De vrijwilligers van het voetveer hebben nu hun handen al vol aan toeristen. Het

WERELDWINKEL OPEN MET FOCUS OP AFVAL

De Wereldwinkel heeft de deuren weer geopend en besteedt deze zomer extra aandacht aan zwerfafval en plastic soep. De etalage sluit naadloos aan bij het werk dat Jos Korthout dagelijks doet: afval in en om de vesting opruimen. Zijn bijzondere vondsten krijgen soms ook een plekje in de etalage.

Jannie van der Ham en Henny van der Boom zijn samen verantwoordelijk voor inkoop en etalages. "Onze inkoop is steeds gericht op duurzaamheid, milieu en fairtrade. Dat is zichtbaar aan de etalage en het assortiment", zegt Jannie van der Ham. "Heel veel producten zijn gemaakt van 'afval', zoals deze prachtige, decoratieve mand voor bijvoorbeeld hardhout, bollen wol of speelgoed, gemaakt van oude autobanden." Ze toont tal van voorbeelden van eigentijdse, modieuze artikelen. Bij sommige producten

herken je de oude materialen, zoals de boutjes en stukjes blik bij beeldjes van oud metaal. Bij andere producten is het materiaal niet meer herkenbaar als afval, zoals bij de modieuze tassen gemaakt van op het strand gevonden touwen en netten van vissersschepen. Bijzonder zijn de 'Rijkswachters', gemaakt van het hout van kratten waarin bij de verbouwing van het Rijksmuseum kunstwerken werden opgeslagen.

Van petflessen worden vazen gemaakt en (cadeau)doosjes, van oude teenslippers producten variërend van sleutelhangers tot meubels. Ook de populaire Dopper past in een duurzaam assortiment. De kunststof fles is een voorbeeld van hergebruik van materialen, maakt korte metten met éénmalig gebruik en steunt mensen in andere landen. Een deel van de opbrengst gaat naar waterpunten in Nepal.

Met een aankoop in de Wereldwinkel draag je een steentje bij aan een meer duurzame wereld en een eerlijkere verdeling. Als individu kun je invloed uitoefenen, willen de medewerkers maar zeggen.

En daar weet Jos Korthout alles van. "Wereldproblemen als ziekte, honger, oorlog, vervuiling en rampen kunnen je een machteloos gevoel geven. Dat gevoel is niet helemaal terecht. Toegegeven: vooral in deze corona-tijd weet je niet, of je zelf ziek wordt en hoe ernstig dit kan zijn. Je weet niet, of er een tweede coronagolf komt. Je weet niet, of je kosten hoger worden en je inkomsten lager. Je weet niet, hoe ernstig de klimaatverandering kan uitpakken. Op een andere schaal hoeven we echter niet machteloos toe te zien. Wanneer je een sigarettenpeuk weggooit, ligt deze er over twaalf jaar

nog steeds, als iemand anders hem niet opruimt. Je directe invloed is dus ontzettend groot."

Als je ergens een peuk ziet liggen, dan draag je bij aan een betere leefomgeving als je hem meeneemt en bij het restafval gooit, zegt Korthout. Wie dat doet, is een ZAPper, een Zwerf-Afval-Pakker. De gemeente Altena heeft bij monde van de wethouder kenbaar gemaakt dat je dan zeer gewaardeerd wordt. Korthout: "Als steeds meer mensen een stukje straat voor hun rekening nemen, of ook eens onderweg een 'vreemde' hondendrol of ander afval oprapen wordt de omgeving duidelijk schoner. Zeker als tegelijk meer mensen ophouden met rommel weggooien. Zo hebben we dus wel degelijk invloed en hoeven we niet machteloos toe te zien hoe onze aarde vervuult. Uiteindelijk zullen ZAPPers dan niet eens meer nodig zijn."

Het thema 'zwerfafval en plastic-soep' zal de hele zomer blijven. Binnen dit thema zal de Wereldwinkel de etalage steeds aanpassen in samenwerking met Jos Korthout. "Wat hij aan bizarre dingen vindt op bijvoorbeeld het strandje, zal soms een plekje krijgen in onze etalage."

Redactie:

Annelies Bouman
Monique van de Ven
Ronald van den Ende

Fotografie:

Hannah Schaake
Annemiek van Straten
Jan Willem den Besten

Het gezicht achter de Vestingvaas

Het zou zomaar een idee kunnen zijn voor alle vestingsteden in Nederland, maar vooralsnog is de Vestingvaas van Woerkum, bedacht door bewoonster Yvonne Boekraad. Het initiatief biedt troost, maakt blij en verbindt. Er wordt aan je gedacht.

Ze heeft geen idee waar de Vestingvaas nu staat. Dat hoeft ook niet. Het is juist de bedoeling dat de vaas wordt doorgegeven. Met bloemen die je koopt, plukt of misschien van papier maakt. Het gaat om het gebaar en dat wordt erg gewaardeerd, zo blijkt uit diverse berichten op Facebook. Yvonne Boekraad is er een beetje beduusd van. Het begon allemaal met het bloemetje dat ze vorig jaar kocht voor een buurvrouw. Na een week kreeg ze de vaas terug. "Hoeft niet", zei ze nog, "ik heb zelf nog zo'n vaas." Het bracht haar op het idee om de vaas opnieuw te vullen en hem tot een 'doorgeefvaas' te maken. "Ik vind het leuk om van niets iets te maken en bekommer me graag om anderen. Dat kan ook omdat ik veel thuis ben", zegt Yvonne, die in de vesting ook natuurspeurtochten voor kinderen

organiseert. "Het begint altijd met omzien naar je directe omgeving en dat is voor mij de vesting. We wonen op het mooiste plekje van Nederland, dan mag je ook wel wat teruggeven." Vorig jaar verraste ze Sophie Krake met een Vestingvaas vol bloemen, die op haar beurt weer een ander verblijdde. Al snel stopte de kettingreactie en belandde de vaas weer in haar kast. Een maand geleden, in coronatijd, bedacht Yvonne, dit is hét moment om de Vestingvaas een nieuwe kans te geven. De tijd is rijp. "De vestingvaas geeft verbinding en dat is wat we nu met z'n allen nodig hebben." Sindsdien circuleert de vaas door de vesting. Met een persoonlijk, handgeschreven briefje eraan waarop spelregels staan. Wie zich geen raad weet met de vaas, kan hem altijd teruggeven aan Yvonne zodat zij 'm weer in roulatie kan brengen en het idee niet voorgoed stil komt te liggen. "Het zou het beste zijn als ik de vaas nooit meer terugzie want dat betekent dat hij van hand tot hand blijft gaan. Of het zou moeten zijn dat ik hem zelf nog een keer cadeau krijg", zegt ze lachend.

Hoewel ze wel een naam 'van hier' heeft, is Teuni Bax geen geboren Woerkumer. Met een moeder van Uitwijk en een vader uit Dussen, is Teuni uiteindelijk toch hier neergestreken. En dat was al lang een wens van haar.

Lang heeft zij met haar twee zoons een schip bewoond, eerst in de historische haven van Dordrecht, later in Gorinchem. De zoons wonen inmiddels zelfstandig en Teuni is aan de wal gaan wonen, eerst in Gorkum en later in Giessen.

Vorig jaar is ze in het diepe gesprongen en, zonder vaste plek, in de vesting komen wonen. Ze kende hier al heel wat mensen, vooral van roeien en van werk en is van alle kanten geholpen. Na een periode van 'huizen hoppen', hurend, logerend en tijdens vakanties op huizen passend, is het haar gelukt om het pand aan Rijkswal zo te kopen. "Een lot uit de loterij", noemt ze het. Ze had het niet verwacht want met haar 65 jaar is deze GGZ-verpleegkundige bijna aan haar pensioen toe maar tóch heeft ze alles rond weten te krijgen.

"Woudrichem is een voorbeeld van hoe een kleine stad groot kan zijn" zegt Teuni. "Met drie buurtverenigingen alleen al in de vesting, een boekwinkel met leesgroepjes en waar je altijd terecht kunt voor een kop koffie, concerten in huiskamers en kerken, een film-app-groep, literair café, theaterhoppen, kunstroutes, een actieve roeivereniging, Woerkumer bier, Maas en het Poortaal is er hier zoveel culturele rijkdom en positiviteit."

Hier wilde ze graag thuishoeren. Met de geur van het water, het geluid van de rivierschepen en de vele vogels die ze met haar verrekijker kan bestuderen, is Teuni een blij mens.

En nu dus de trotse eigenaar en bewoner van een woning niet óp, maar áán de rivier. Want het water hoort bij haar en zij hoort bij het water. Getuige het gedicht van de Gorkumse dichteres Ida Gerhardt dat voor Teuni veel betekent en dat ze misschien nog weleens op haar huis laat schilderen. Het begint met:

'Als ik nu in dit land – maar wat alléén mag blijven, dan zal de waterkant – het boek wel voor mij schrijven'. En zo zit ze het liefst op haar bankje vóór het huis wat te lezen en te mijmeren. 'Het water gaat voorbij, wiss'lend gelijkgebleven. Het heeft stilaan in mij – een nieuw begin geschreven.'

KLAAG- EN MOPPERCULTUUR

Reacties zijn welkom tot 200 woorden. Zijn ze langer, dan zal de redactie ze meestal moeten inkorten

Martin Trower van Bouwlinie meldde in 't Poortaal van 2 juni dat er minder dan drie telefoontjes waren over de brandresten aan de Hoge Maasdijk. Ik neem direct aan dat dit correct is maar ik weet zeker dat er veel meer mensen klachten hadden. Kennelijk hebben deze mensen hun klacht niet kenbaar gemaakt bij Bouwlinie, Woonlinie, gemeente of andere instanties.

Dat doet me denken aan mensen die al vele jaren bij mij mopperen over brandjes, het weggooiën van glas en viezigheid op de strandjes, over hondenpoep op straat en in de natuur, over een stinkende frietkraam of viskar en zelfs over de leugens, waarvan de zitting te smal gevonden wordt. Ik concludeer dat mensen zich ergeren aan dingen en daarover met elkaar praten. Maar blijkbaar is er maar een zeer kleine minderheid die de klacht ook inbrengt bij de personen en instanties die aan de bron van de ergernis staan of bij degenen die zouden kunnen ingrijpen. Mauwen, klagen en mopperen kunnen

het gemoed luchten maar brengen geen verbeteringen tot stand. Om veroorzakers van overlast aan te spreken, is moed nodig, maar het geeft veel betere resultaten. Het kost moeite om klachten over te brengen naar gemeente, politie of BOA, maar het heeft veel meer zin. Een ingediende klacht leidt niet altijd tot maatregelen maar als er geregeld door verschillende mensen aan de bel wordt getrokken over een ergernis, wordt de kans groter dat het probleem bij de kop genomen wordt.

Jos Korthout

Sponsoring:

Deze complete Poortaal werd mogelijk gemaakt door onze vestingsgouverneur: **Jan Willem den Besten**. Dank je wel JW!

Voor de volgende uitgaven zoeken we weer nieuwe sponsoren. Sponsor bijdrage is 40 euro voor zakelijke sponsoren of minder voor privé personen (en natuurlijk kunt u ook uw naam en/of bedrijf hier vermeld krijgen).

Interesse?

info@woudrichemvesting.nl
Bel of App: 06-53 20 60 99

NONNETJES VOELEN ZICH THUIS IN DE MOLENSTRAAT

Jan Willem den Besten

De Molenstraat is al jaren een vertrouwd adres voor huiszwaluwen. Tussen april en september nestelen de vogels zich tegen de gevels van een woning en het tegenoverliggende oude postkantoor. Omdat de jongen buiten het nest poepen, kan het op vensterbanken of op de grond wat rommelig worden. Dat is geen reden om de zwaluw weg te jagen, sterker, wegjagen is bij wet verboden.

De nesten laten zien dat huiszwaluwen uitmuntende architecten en metselaars zijn. Het zijn bolvorming bouwsels die de vogels met uitzondering van een kleine doorgang helemaal dicht boetseren.

De nesten gaan jaren mee en worden van propjes klei gemaakt die de zwaluwen in hun bek verzamelen in modderige oevers en plassen.

Huiszwaluwen overwinteren in tropisch Afrika en arriveren vanaf eind april. Na aankomst domineren ze levenslustig kwetterend het luchtruim, met de vesting skyline als passend decor. Hun zwart-witte verenkleed steekt mooi af tegen de blauwe hemel en verklaart dat ze in Nederland ook 'nonnetjes' genoemd worden. Huiszwaluwen zijn erg nuttig. Eén paartje vangt per week al gauw honderdduizend vliegen en muggen. Van nature broeden huiszwaluwen in rotspartijen. Waar die niet voorkomen, biedt menselijke bebouwing uitkomst. Al in 1770 noteerde dominee en pionierend vogelaar Nozeman uit Moordrecht: "Hier en daar in onze Provinciën vindt men den Huiszwaluw zeer veel nestelend tegen de gevels der stadspoorten, kerken, en oude buitenplaatsen." Anno 2020 broeden ze meest onder de overstek van huizen, onder bruggen en in Zuid-Europa zelfs in tankstations.

Door de jaren heen zijn er allerlei wetenswaardigheden opgeschreven over de huishoudelijke beslommingen van de huiszwaluw. Zo beschreef de ornitholoog Conrad Gesner rond 1560 hoe een huiszwaluwnest werd gekaapt door een stel huismussen. De zwaluwen

probeerden ze door duikvluchten te verdrijven maar konden rekenen op wild, vanuit de nestopening bijtende mussen. De huiszwaluwen compenseerden hun gebrek aan kracht met tactiek: "Met bekken vol kley gingen zy zeer naerstiglyk aan 't werk en sloten de opening van 't nest, met dit gevolg, dat de Muschen in korten stond geheel, als in een' digter Kerker waren opgesloten". De mussen overleefden dit avontuur niet.

Helaas gaat het tegenwoordig helemaal niet goed met de huiszwaluw. Pesticiden, tekorten aan geschikte broedplaatsen en verstoringen doen hen de das om. Huiszwaluwen zijn daarom bij wet beschermd. Dit betekent dat de nesten met rust gelaten moeten worden. Al vanaf het eerste moment dat een klontje klei tegen de gevel geplakt wordt, mag je er niet aankomen. Alleen in de winter mogen nesten weggehaald worden om schilderwerk uit te voeren. De nesten in de Molenstraat worden beschermd door de bewoners en er worden zelfs kunstnesten opgehangen om nieuwe zwaluwen een eindje op weg te helpen. Natuurvereniging Altenatuur werkt nu ook samen met de nieuwe eigenaren van het oude postkantoor om de belangrijke kolonie aldaar blijvend te beschermen. De huiszwaluw is niet weg te denken uit de vesting, en hopelijk kunnen we deze fascinerende medebewoners in de toekomst blijven verwelkomen.

STRIJKEN EN LAKKEN

In de historische haven liggen meerdere masten 'plat'. Gestreken, heet dat in scheepsjargon. Tienke Sminia legt voor 't Poortaal uit wat er gaande is.

De schipper van de 'VERANDERING' besloot zijn mast te gaan inspecteren en lakken. Onderhoud aan de top van de mast is aan boord vrij lastig omdat je er nauwelijks bij kunt. De mast is daarom met een kraan van het schip getild en ligt nu op de steiger voor onderhoud. De schipper van de tjalk 'VIER GEBROEDERS' werd wat zenuwachtig van al dat geklus. Ook hij besloot daarom zijn mast te strijken om de top te inspecteren. En ook de schipper van 'DE DANKBAARHEID' moest na een stevige wind weer even aan de slag met zijn mast. Er komen namelijk enorme krachten op de mast tijdens het zeilen, je moet er niet aan denken dat er iets misgaat.

Op wat kleine reparaties en schilderwerk na, komt gelukkig binnenkort alles weer in orde. Dan de 'ANNA MAGRIETHA'. Net terug van een zeiltochtje naar het Haringvliet, besloot de schipper de masttop ook te inspecteren. Dat betekent dat alle verstaging, vallen (om de zeilen te hissen) en mastringen zijn losgehaald om te bekijken hoe het daaronder uitziet. Deze actie stond al een tijdje op het onderhoudslijstje. Belangrijk, want de mast is al meer dan twintig jaar oud. Zo is er altijd veel bedrijvigheid in de haven. Kom gerust eens kijken, de schippers vinden het meestal leuk om iets over hun schip te vertellen. De masten staan hopelijk binnenkort weer allemaal fier rechtop. Gestreken wordt er dan enkel voor een vaartochtje. Het is ook zo wat om het verkeer op de Merwedeburg brug stil te leggen vanwege een brugopening.

